

XORIJIY TIL TA'LIMIDA INNOVATSIYALAR

Tursunbekova Nigora Iskandarovna

Toshkentdage Singapur Menejmentni
Rivojlantirish Instituti Tillar kafedrasida katta
o'qituvchisi

ntursunbekova@mdis.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14200542>

Annotatsiya: So'nggi yillarda xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarning integratsiyalashuvi ta'lim sohasida o'yinni o'zgartiruvchi omilga aylandi. Til o'qitishning an'anaviy usullari zamonaviy o'quvchilarning ehtiyojlarini qondiradigan ko'plab raqamli vositalar va platformalar bilan to'ldirilmoqda va o'zgartirilmoqda. Sun'iy intellektga asoslangan til ilovalaridan tortib virtual sinf muhitigacha, bu innovatsion texnologiyalar tillarni o'rgatish va o'rganish usullarini inqilob qilmoqda. Interfaol multimedia resurslari, real vaqt rejimidagi aloqa vositalari va moslashtirilgan o'rganish algoritmlari orqali o'qituvchilar o'quvchilarning individual ehtiyojlari va o'rganish uslublariga mos keladigan dinamik va qiziqarli til o'rganish tajribasini yaratishga qodir. Texnologiyalar vositasida til o'qitishga o'tish nafaqat til o'rganish samaradorligini oshiradi, balki madaniyatlararo muloqot va hamkorlik uchun imkoniyatlar dunyosini ochadi. Ushbu maqolada xorijiy til ta'limida innovatsiyalar va ularning ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: xorijiy til, raqamli texnologiyalar, so'zlashuv, hamkorlik, online platformalar, ta'lim.

Annotation: In recent years, the integration of innovative technologies in foreign language teaching has become an important aspect in the field of education. Traditional methods of language teaching are being supplemented and transformed by the many digital tools and platforms that meet the needs of modern learners. From artificial intelligence-based language applications to virtual classroom environments, these innovative technologies are revolutionizing the way languages are taught and learned. Through interactive multimedia resources, real-time communication tools, and personalized learning algorithms, teachers are able to create dynamic and engaging language learning experiences that match students' individual needs and learning styles. The transition to language teaching with the help of technologies not only increases the effectiveness of language learning, but also opens up a world of opportunities for intercultural communication and cooperation. This article provides information about innovations in foreign language education and their importance.

Key words: foreign language, digital technologies, communication, cooperation, online platforms, education.

Kirish

Til o'rganish texnologiyasidagi eng ko'zga ko'ringan yutuqlardan biri Duolingo, Babel va Rosetta Stone kabi onlayn platformalarning paydo bo'lishidir. Ushbu platformalar o'quvchilarni dinamik va shaxsiylashtirilgan o'rganish tajribasiga jalb qilish uchun interfaol darslar, moslashtirilgan mashqlar va real vaqt rejimida fikr-mulohazalarni taklif qiladi. O'yin elementlari va moslashtirilgan o'rganish usullarini

o'z ichiga olgan holda, talabalar o'z sur'atlari bo'yicha rivojlanishlari va til ko'nikmalarini qiziqarli va interaktiv tarzda mashq qilishlari mumkin. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) texnologiyalari ham til ta'limiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. O'quvchilarni virtual til muhitiga jalb qilish orqali VR va AR simulyatsiyalari gapirish, tinglash va madaniy malakani mashq qilish uchun real stsenariylarni taqdim etadi. Talabalar virtual suhbatlar, rolli o'yin mashqlari va interfaol til vazifalarini bajarishlari mumkin, bu ularning til ko'nikmalarini va real vaziyatlarda ishonchini oshiradi. Mobil ilovalar til amaliyoti va ko'rsatmalariga yo'l-yo'lakay kirishni ta'minlash orqali til o'rganishni yanada o'zgartirdi. Memrise, HelloTalk va Tandem kabi ilovalar nutqni aniqlash, suhbat amaliyoti uchun chatbotlar va sinfdan tashqarida til o'zlashtirishni qo'llab-quvvatlash uchun so'z boyligini oshirish mashqlari kabi funksiyalarni taklif etadi. Ushbu ilovalar o'quvchilarga tilni istalgan vaqtda, istalgan joyda mashq qilish imkonini beradi va bu til o'rganishni yanada qulay va qulay qiladi. Sun'iy intellekt (AI) SayBot va Busuu kabi platformalar orqali til o'rgatishda ham o'z yo'lini topdi. Sun'iy intellekt asosidagi til o'rganish vositalari shaxsiy fikr-mulohazalarni, moslashtirilgan dars rejalarini va til topshiriqlarini avtomatlashtirilgan baholashni taklif qiladi. (1)

Talabalarning ishlash ma'lumotlarini tahlil qilish va o'rganish yo'llarini sozlash orqali AI texnologiyasi individual ta'lim ehtiyojlarini qondirishi va tilni bilish darajasini optimallashtirishi mumkin. Raqamli til laboratoriyalari, onlayn repetitorlik platformalari va videokonferensaloqa texnologiyalari interfaol amaliyot, shaxsiy fikr-mulohaza va real vaqt rejimida til o'qituvchilari va ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish imkoniyatlarini taqdim etish orqali til o'rganish tajribasini yanada yaxshilaydi. Ushbu innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda, o'qituvchilar talabalarning turli ehtiyojlarini qondiradigan qiziqarli, interaktiv va shaxsiylashtirilgan til o'rganish tajribasini yaratishi mumkin. Ushbu vositalar nafaqat til ko'nikmalarini oshiribgina qolmay, balki madaniy almashinuvni rivojlantiradi, global muloqotni rivojlantiradi va talabalarni tobora ko'p madaniyatli va ko'p tilli dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlaydi. (2)

Innovatsion texnologiyalar ta'lim sohasida, xususan, chet tillarini o'qitishda inqilob qildi. Ushbu texnologiyalarning integratsiyasi tilni o'rganish natijalarini yaxshilash, talabalarni yanada samarali jalb qilish va dinamik va interaktiv o'rganish tajribasini ta'minlash uchun noyob imkoniyatlarni taqdim etadi. Duolingo, Babbel va Rosetta Stone kabi platformalar individual o'rganish uslublariga mos keladigan interaktiv darslar, lug'at mashqlari va grammatika mashqlarini taqdim etadi. Ushbu

platformalar til o'rganishni qiziqarli va qiziqarli qilish uchun o'yin va intervalgacha takrorlash usullaridan foydalanadi. VR va AR texnologiyalari real dunyo til kontekstlarini taqlid qilish orqali chuqur til o'rganish tajribasini taklif etadi. (3)

Talabalar virtual muhitda til ko'nikmalarini mashq qilishlari, rol o'ynash stsenariylarida qatnashishlari va nutq va tinglash qobiliyatlarini yaxshilash uchun virtual belgilar bilan muloqot qilishlari mumkin. Memrise, HelloTalk va Tandem kabi mobil ilovalar o'quvchilarga til ko'nikmalarini yo'lda mashq qilish imkonini beradi. Ushbu ilovalar ko'pincha nutqni aniqlash, suhbat amaliyoti uchun chatbotlar va so'z boyligini oshirish uchun flesh-kartalarni o'z ichiga oladi. iTalki va ConversationExchange kabi veb-saytlar turli tillarda so'zlashuvchilar o'rtasida til almashish bo'yicha hamkorlikni osonlashtiradi. Bu o'quvchilarga ona tilida so'zlashuvchilar bilan gaplashishni mashq qilish, ularning til ko'nikmalari haqida fikr-mulohazalarni olish va madaniy kompetentsiyani rivojlantirish imkonini beradi. SayBot va Busuu kabi sun'iy intellektga asoslangan til o'rganish platformalari har bir talabaning kuchli va zaif tomonlariga asoslangan shaxsiy fikr-mulohazalar, moslashtirilgan dars rejalari va moslashtirilgan o'rganish yo'llarini taqdim etadi. AI shuningdek, til topshiriqlari va baholashlarni avtomatlashtirilgan baholashni osonlashtirishi mumkin. (4)

Raqamli til laboratoriyalari talabalar uchun tinglash, gapirish va talaffuz qobiliyatlarini mashq qilishlari uchun boshqariladigan muhitni taklif etadi. Ushbu laboratoriyalar ko'pincha audio va video yozish imkoniyatlari, interaktiv mashqlar va til amaliyoti uchun dasturiy ta'minot dasturlarini o'z ichiga oladi. Zoom, Skype va Google Meet kabi platformalar talabalarga til o'qituvchilari va o'qituvchilari bilan masofadan ulanishni osonlashtirdi.

Video konferentsiya texnologiyasi real vaqt rejimida muloqot qilish, til topshiriqlari bo'yicha hamkorlik qilish va o'qituvchilarning shaxsiy fikr-mulohazalarini amalga oshirish imkonini beradi. Ushbu innovatsion texnologiyalarni til o'qitish amaliyotiga integratsiyalash orqali o'qituvchilar talabalar uchun yanada dinamik va interfaol o'rganish tajribasini yaratishi, madaniy almashinuvni rag'batlantirishi va raqamli asrda tilni bilish darajasini oshirishi mumkin. Chet tilini o'qitishda texnologiyadan foydalanish talabalarning til ko'nikmalarini yanada samarali rivojlantirishga, til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini saqlab qolishga va ularni globallashtirgan dunyoda samarali muloqot qilishga tayyorlashga yordam beradi. (5)

Xulosa:

Xulosa qilib aytish mumkinki, xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalarning integratsiyasi tillarni o'qitish va o'rganish usullarini o'zgartirmoqda. Ushbu vositalarni qo'llash va ularning imkoniyatlaridan foydalanish orqali o'qituvchilar talabalarga tilni yaxshi biladigan foydalanuvchi, samarali muloqotchi va bugungi o'zaro bog'liq dunyoda global fuqarolar bo'lish imkoniyatini berishi mumkin. Til o'rganishning kelajagi shu erda va u imkoniyatlar bilan porloq.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zayniddin Sanaqulov, "*Chet til o'qitish metodikasida zamonaviy metodlar*".
2. Anderson T. va Boye J. (2021). *Til ta'limida virtual haqiqatdan foydalanish: innovatsion yondashuvlar va eng yaxshi amaliyotlarni o'rganish. Ta'lim texnologiyasi jurnali*, 28(3), 87-104.
3. Garsiya A. va Li H. (2019). *Virtual tajribalar orqali madaniy tushunishni kuchaytirish: til o'qitishda virtual haqiqatni qo'llash bo'yicha tadqiqot. Til o'rganish va texnologiya*, 17(1), 112-128.
4. Jonson K. va Nguyen C. (2023). *Til o'qitishda texnologiya integratsiyasi bo'yicha kasbiy rivojlanish: muammolarni hal qilish va ilg'or tajribalarni ilgari surish. Teaching Languages with Technology Journal*, 10(4), 205-220.
5. Martinez S. va boshqalar. (2018). *Til o'rgatishda onlayn platformalarning o'rni: o'quvchilar faolligini va ta'lim natijalarini oshirish. Kompyuter yordamida til o'rganish jurnali*, 25(4), 301-315.